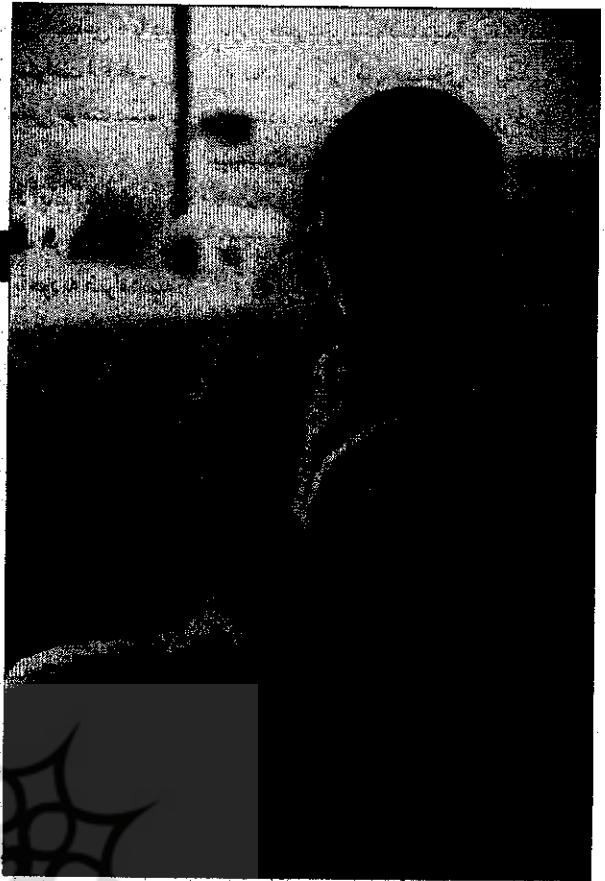

تامین اجتماعی، نیاز امروز، پشتوانه فردا

دانستنی‌های تامین اجتماعی برای همه کسانی که با حقوق خود آشنا نیستند!

● آشنایی کارفرمایان با حقوق خود

نظام بیمه اجتماعی به منظور حمایت از نیروی

کار در برابر خطرهای رویدادهای طبیعی و غیر طبیعی به وجود آمده و بر پایه مشارکت سه جانبه کارگر، کارفرما و دولت شکل گرفته است. با توجه به این که رابطه بین اجزای سه گانه این نظام بر پایه احکام قانونی تنظیم شده است حقوق و تکالیف مطرح شده در بیمه اجتماعی مبنای قانونی دارد به نحوی که حتی اگر یکی از طرف‌های مشارکت کننده در بیمه اجتماعی، تعهدات و تکالیف خود را انجام ندهد، تکلیف طرف‌های دیگر را ساقط نمی‌کند. با وجود این، لازمه اجرای صحیح قانون و تحقق هدف‌های بیمه اجتماعی، آگاهی هر یک از سه طرف مشارکت کننده در بیمه اجتماعی از حقوق و تکالیف خود و دیگران است و در این میان تبیین حقوق کارفرمایان به دلیل نقش به‌سزایی که به‌عنوان کارآفرین و حافظ نیروی کار در جهت انتقال بخشی از پرداخت‌های جامعه به صندوق بیمه اجتماعی را دارند اهمیت بسیاری دارد.

● آشنایی بیمه‌شدگان با حقوق بیمه

نظام بیمه اجتماعی، به منظور حمایت از نیروی کار در برابر خطرات و رویدادهای طبیعی و غیر طبیعی به وجود آمده و بر پایه مشارکت سه جانبه کارگر- کارفرما و دولت شکل گرفته است. رابطه‌ی بین اجزای سه گانه این نظام به گونه‌ای تنظیم شده که منابع مالی صندوق بیمه اجتماعی بدون اتکا به بودجه

آن، شرایط دریافت مستمری از کارافتادگی، شرایط پرداخت مستمری به بازماندگان بیمه شده متوفی و- دور از جان شما - مقررات دریافت کمک هزینه کفن و دفن، از جمله موارد عملدهای است که بیمه‌شدگان و اعضای تحت تکفل آنان می‌توانند از سازمان تامین اجتماعی انتظار داشته باشند. اما به شرط این که با قوانین و مقررات سازمان آشنایی کافی پیدا کنند و بی‌جهت در راهروهای ادارات و شعب تحت پوشش سازمان سرگردان نشوند. طبیعی است که سرگردانی، اتلاف وقت و خستگی به بار می‌آورد و نرسیدن به نتیجه مطلوب، آه و ناله و نفرین به دنبال دارد که همیشه هم به حق و به جا نیست.

برای آشنایی شما خواننده گرامی با پاره‌ای از قوانین و مقررات سازمان تامین اجتماعی، بخش‌هایی از این قوانین و مقررات را با بهره‌موری از پاره‌ای نشریات سازمان به صورت مجمل در این گزارش به نظرتان می‌رسانیم و امیدواریم که در آینده‌ای نه چندان دور مجموعه "دانستنی‌های تامین اجتماعی" را با مساعدت سازمان مزبور به صورت کتابی کامل و خواندنی به حضورتان تقدیم کنیم که بسیار راه‌گشا و مفید خواهد بود.

اگر همه مردم، و به خصوص آنها که زیر چتر حمایتی سازمان تامین اجتماعی هستند یا آنها که مایلند بیمه شوند و از مزایای بسیار وسیع آن بهره‌مند گردند، حق و حقوق خود را در برابر سازمان بشناسند و به هنگام نیاز، با صرف وقت و هزینه‌ی کمتر به مطالبات خود برسند، بسیاری از مشکلات موجود بین بیمه‌شونده و کارفرما و سازمان به‌خودی‌خود حل خواهد شد و دیگر مجالی برای پیچ‌بج و شایعه‌سازی باقی نخواهد ماند.

آشنایی کارفرمایان با حقوق خود در قانون و مقررات تامین اجتماعی، آشنایی بیمه‌شدگان با حقوق خود در همین قانون، آشنایی با کمک هزینه شیرین ازدواج و شرایط پرداخت آن، آشنایی با غرامت دستمزد ایام بارداری و دستمزد ایام بیماری، آشنایی با کمیسیون‌های پزشکی و نحوه عملکرد آنها، مقررات پرداخت هزینه وسایل کمک پزشکی به بیمه‌شدگان، حمایت سازمان تامین اجتماعی در برابر حوادث و بیماری‌ها، مقرری بیمه بیکاری و شرایط دریافت آن، چگونگی محاسبه مستمری بازنشستگی و پرداخت

دولتی تامین شود و از کفایت لازم برای جبران مخاطرات و حوادثی که نیروی کار با آن مواجه می شود، برخوردار باشد. در کشور ما، سازمان تامین اجتماعی، تعهداتی را نسبت به بیمه شدگان تحت پوشش خود پذیرفته است که این تعهدات نه بر مبنای توافق و اختیار طرفین (مانند بیمه های خصوصی و بازرگانی) بلکه بر مبنای احکام قانونی شکل گرفته است. بنابراین، هر کارگری که به طور اجبار مشمول قانون تامین اجتماعی باشد، بنوا بر حقوقی برخوردار است که سازمان تامین اجتماعی مکلف به احقاق آن است.

● کمک هزینه ازدواج

حمایت هایی که از آنها به عنوان کلی تامین اجتماعی نام برده می شود و در کنار تلاش برای تامین آرامش خاطر نیروهای شاغل در عرصه های کار و تولید نسبت به آینده، گاهی جنبه های عاطفی زندگی اجتماعی اقشار تحت پوشش را نیز مورد توجه قرار می دهد که یکی از این موارد خاص، پرداخت کمک هزینه ازدواج است که هدف از پرداخت آن ترغیب بیمه شدگان به ازدواج است. کمک هزینه ازدواج که از سوی سازمان تامین اجتماعی به بیمه شدگان واجد شرایط پرداخت می شود، هدیه و شادباشی است که این سازمان به بیمه شدگانی که تشکیل خانواده جدید می دهند می پردازد. این کمک هزینه به بیمه شدگانی که برای اولین بار ازدواج می کنند پرداخت می شود و میزان آن معادل یک ماه متوسط مزد یا حقوق بیمه شده است. مزد یا حقوق متوسط هر بیمه شده از تقسیم مجموع حقوق دریافتی بیمه شده در دو سال قبل از ازدواج - که بر مبنای آن - از وی حق بیمه کسر شده است - بر عدد ۲۴ به دست می آید. بشتابید که...

● غرامت دستمزد ایام بارداری

خانم های بیمه شده تحت پوشش تامین اجتماعی، به هنگام بارداری نیز همانند ایام بیماری از حمایت های این سازمان برخوردار هستند. کمک هزینه بارداری، به عنوان یکی از حمایت های موضوع قانون تامین اجتماعی، به بیمه شدگان زن در ایام بارداری پرداخت می شود. سازمان تامین اجتماعی، علاوه بر ارائه خدمات پزشکی و تشخیصی به بیمه شدگان زن در ایام بارداری، برای جبران کاهش یا قطع درآمد آنها در هنگام مرخصی زایمان، کمک هزینه بارداری نیز به آنان پرداخت می کند. کمک هزینه بارداری در واقع نوعی غرامت دستمزد است و بانوان

بیمه شده مشمول قانونی تامین اجتماعی - با دارا بودن شرایط لازم - در دوران استراحت ایام بارداری می توانند از سازمان تامین اجتماعی غرامت دستمزد دریافت کنند.

● غرامت دستمزد ایام بیماری

شهرنشینی و تمدن و تجدد، هر چند در ابعادی از زندگی بشر، رفاه و آسایش را با خود به همراه داشته است، اما از سوی دیگر - گسترش فن آوری و تسخیر صنایع و کارخانه ها به وسیله انواع ماشین آلات کوچک و بزرگ صنعتی، زحمت کشان عرصه ی تولید و سازندگی را در معرض انواع خطرات و آسیب های شغلی قرار داده است. در چنین شرایطی، برای مراقبت از نیروهای مولد جامعه در برابر کاهش و قطع احتمالی درآمد، بیمه های اجتماعی به یاری کارفرمایان و دولت ها شتافته است؛ پرداخت غرامت دستمزد یکی از انواع حمایت های تامین اجتماعی است. زیرا هر بیمه شده ای ممکن است در طول سال هایتمادی کار و تلاش و خمت - به دلایل شغلی یا غیر از آن - دچار حادثه و بیماری شود و به طور موقت قادر به کار نباشد. غرامت دستمزد به وجهی اطلاق می شود که از سوی سازمان تامین اجتماعی به بیمه شدگانی که به سبب بیماری یا آسیب های ناشی از حلاله، به طور موقت قادر به کار نیستند پرداخت می شود که میزان آن بین ۱۵ روز تا ۶۱ روز در سال و به تشخیص پزشک معالج یا پزشک معتمد می باشد.

● آشنایی با کمیسیون های پزشکی

تامین اجتماعی

نیروهای مولد جامعه به سبب سهم و نقشی که در توسعه پایدار کشور دارند، در مقابل خطرات احتمالی از چتر حمایتی سازمان های بیمه گر اجتماعی برخوردار هستند و در صورت از کار افتادگی و یا از دست دادن توان جسمی و فکری برای ادامه کار، تحت حمایت قرار می گیرند.

سازمان تامین اجتماعی به عنوان محوری ترین وظیفه خود در بخش بیمه های اجتماعی کشور - در کنار ارائه خدمات درمانی به بیمه شدگان و خانواده های

آنان در صورت بروز حوادث و بیماری های منجر به از کار افتادگی، با پرداخت مستمری، از بیمه شدگان از کار افتاده حمایت می کند. تأیید از کار افتادگی بیمه شدگان و تعیین درصد آن بر حسب وقوع بیماری یا حوادث ناشی از کار، از وظایف کمیسیون های پزشکی سازمان تامین اجتماعی است.

● پرداخت هزینه وسایل کمک پزشکی

سن انسان که بالا می رود هر قدر که ذخیره ی تجربه، دانش و بینش فرد پر بارتر و سنگین تر می شود، حواس او تضعیف می شوند و به همین سبب تصویر سدید مویی تکیه دانه بر عصبه یا عینکی بر چشمان، دندان مصنوعی در دهان و احتمالاً سمعی در گوش، آشناترین تصویریری است که از سالمندی، در ذهن بسیاری از ما تنامی می شود. تامین و ارائه وسایل کمک پزشکی که به منظور اعاده سلامت، جبران نقص عضو یا تقویت یکی از حواس کاربر دارند بخشی از خدمات و حمایت های موضوع قانون تامین اجتماعی است. در اصطلاح پزشکی، به این وسایل "اروتز" و "پروتز" می گویند.

پروتز، به آن دسته از وسایل کمک پزشکی گفته می شود که کاربرد آنها برای تقویت یکی از حواس پنج گانه یعنی: بینایی، شنوایی، لامسه، بویایی و چشایی است. اروتزها نیز آن دسته از وسایل کمک پزشکی هستند که برای اعاده سلامت و یا جبران نقص عضو مورد استفاده قرار می گیرند. چنانچه یکی از مشمولان قانون تامین اجتماعی، طبق تجویز پزشک نیاز به یکی از انواع وسایل کمک پزشکی داشته باشد سازمان تامین اجتماعی، در مورد تامین و تحویل وسایل مورد نیاز، از او حمایت می کند.

● حمایت در برابر حوادث و بیماری ها

وقتی حادثه ای از راه می رسد، آنان که وقوع آن را پیش بینی کرده و راهی برای مقابله با آن پیدا کرده اند، حداقل آسیب را خواهند دید. دیگران، در گرداب عوارض حلاله گرفتار می شوند. سازمان های بیمه گر اجتماعی و درمانی، حمایت از خانواده ها و بیمه شدگان را در برابر انواع حوادث و بیماری ها تضمین می کنند و از بار مشکلات آنان به هنگام رویداد حلاله می کاهند. بیمه شدگان تحت پوشش سازمان تامین اجتماعی - در مقابل عوارض و آسیب های جسمی و روحی ناشی از انواع بیماری ها و حوادث - از حمایت این سازمان برخوردار هستند. این پوشش حمایتی، علاوه بر پرداخت غرامت

دستمزد و یا مستمری به آن عده از بیمه شدگان که بر اثر حادثه یا بیماری، درآمد آنان کاهش یافته یا قطع شده است، شامل اقدامات درمان سرپایی و بیمارستانی و آرایه خدمات پزشکی، دارویی و تشخیصی و نیز اقدامات توانبخشی برای بازتوانی بیمه شدگان بیمار یا حادثه دیده است.

تعمهات درمانی سازمان تامین اجتماعی در قبال بیمه شدگان، شامل موارد زیر است:

۱. آرایه تمامی خدمات کلینیکی: پاراکلینیکی و بیمارستانی
۲. آرایه خدمات توانبخشی برای بیمه شدگان آسیب دیده
۳. تامین و تحویل وسایل کمک پزشکی برای اعاده سلامت، جبران نقص جسمانی یا تقویت حواس بیمه شده.

● مقرری بیمه بیکاری

بیکار، از نظر قانون بیمه بیکاری، بیمه شده‌ای است که بدون میل و اراده بیکار شود و آماده به کار باشد. بر اساس این قانون، بیمه شدگانی که به علت تغییرات ساختار اقتصادی کارگاه مربوطه، به تشخیص وزارتخانه ذی ربط و تأیید شورای عالی کار - بیکار موقت شناخته شوند و بیمه شدگانی که به علت بروز حوادث غیر مترقبه مانند: سیل، زلزله، جنگ و آتش سوزی بیکار شوند نیز می‌توانند از مقررات این قانون استفاده کنند. غیر ارادی بودن بیکاری مالاک اصلی برقراری حمایت‌های قانونی برای بیمه شدگان بیکار است. بنابر این، کارگری که به میل خود ترک کار می‌کند، نمی‌تواند از این حمایت‌ها برخوردار شود. تشخیص ارادی بودن یا غیر ارادی بودن بیکاری بیمه شدگان بر عهده اداره کار و امور اجتماعی محل اشتغال بیمه شده است و شعب تامین اجتماعی، بر اساس معرفی ادارات کار و امور اجتماعی، در خصوص برقراری مقرری بیمه بیکاری، برای بیمه شدگان اقدام می‌کنند. بیمه شده‌ای که کار خود را از دست می‌دهد برای دریافت مقرری بیمه بیکاری، باید حداکثر ظرف مدت سی روز از تاریخ بیکاری، موضوع را به واحدهای کار و امور اجتماعی اطلاع دهد و آمادگی خود را برای اشتغال به کار تخصصی خود یا کار مشابه آن، اعلام کند. مقرری بیمه شدگان واجد شرایط از اولین روز شروع بیکاری آنان محاسبه و پرداخت خواهد شد.

● مستمری از کار افتادگی

بیمه شده‌ای که طبق نظر پزشک معالج، توانایی

خود را برای کار به صورت کامل یا جزئی از دست بدهد، پس از مراجعه به شعب تامین اجتماعی به کمیسیون پزشکی معرفی می‌شود. این کمیسیون پس از معاینه بیمه شده و بررسی سوابق پزشکی وی نسبت به صدور رای با تعیین درصد از کارافتادگی، اقدام و مراتب به شعبه ذی ربط اعلام می‌گردد تا در چارچوب مقررات و در صورت احراز شرایط قانونی، حکم برقراری مستمری از کارافتادگی صادر گردد. اگر درصد از کارافتادگی بیمه شده بین ۱۰ تا ۳۳ درصد باشد و بیمه شده بر اثر حوادث ناشی از کار، دچار آسیب‌دیدگی شده باشد، استحقاق دریافت غرامت مقطوع نقص عضو خواهد داشت. اگر میزان کاهش توانایی انجام کار بیمه شده بر اساس نظر کمیسیون پزشکی بین ۳۳ تا ۶۶ درصد باشد در صورتی که صدمه وارده به بیمه شده بر اثر حوادث ناشی از کار باشد، وی از کار افتاده جزئی شناخته می‌شود. اگر بیمه شده طبق نظر کمیسیون پزشکی ۶۶ درصد و بیشتر از توان خود را برای انجام کار از دست داده باشد، چه این صدمه بر اثر حادثه ناشی از کار و بیماری حرفه‌ای باشد و چه بر اثر حوادث و بیماری‌های عادی، بیمه شده، از کار افتاده کامل شناخته می‌شود و زیر چتر پوششی کامل قرار می‌گیرد.

● مستمری بازنشستگی

داشتن ۶۰ سال تمام برای مردان و ۵۵ سال تمام برای زنان و حداقل ۱۰ سال سابقه پرداخت حق بیمه شرایط عمومی بازنشستگی است. اما در چند مورد استثنای هم وجود دارد: وقتی که بیمه شده مرد یا زن ۳۰ سال تمام پرداخت حق بیمه داشته باشد، هر کدام دو سال زودتر می‌توانند بازنشسته شوند. وقتی بیمه شده مدت ۲۰ سال متوالی یا ۲۵ سال متناوب در کارهای سخت و زیان‌آور سابقه پرداخت حق بیمه داشته باشد می‌تواند بدون توجه به شرط سنی، درخواست بازنشستگی کند. بیمه شدگانی که ۳۵ سال تمام سابقه پرداخت حق بیمه داشته باشند شرط حداقل سن برای بازنشستگی آنان حذف می‌شود و می‌توانند با هر سنی درخواست بازنشستگی کنند. زنان بیمه شده با ۲۰ سال سابقه پرداخت حق بیمه و با ۴۲ سال سن، به شرط آن که به هنگام آرایه درخواست بازنشستگی یا ترک کار، در کارگاه‌های مشمول قانون کار اشتغال به کار داشته و راساً حق بیمه حداقل سابقه قابل قبول قانون تامین اجتماعی و اصلاحات بعدی آن را جهت بازنشستگی به صندوق تامین اجتماعی پرداخته باشند.

● کمک هزینه کفن و دفن

کمک هزینه کفن و دفن به عنوان یکی از حمایت‌های موضوع قانون تامین اجتماعی، علاوه بر بازماندگان بیمه شدگان اجباری، به بازماندگان بازنشستگان، از کارافتادگان کلی و مقرری‌بگیران بیمه بیکاری متوفی نیز پرداخت می‌شود. برقرار بودن ارتباط بیمه شده با کارفرمای کارگاه مشمول قانون تامین اجتماعی، شرط اصلی پرداخت کمک هزینه کفن و دفن به بازماندگان بیمه شده متوفی است. به این ترتیب افرادی که قبل از فوت فاقد ارتباط بیمه‌ای با سازمان تامین اجتماعی باشند، مشمول دریافت این کمک هزینه نیستند. اما بیمه شدگانی که قبل از فوت، به علی مانند بیماری و بازلاری به صورت موقت ارتباط کاری با کارفرما نداشته باشند، مشمول دریافت کمک هزینه کفن و دفن هستند.

● مستمری بازماندگان

چتر حمایت تامین اجتماعی، از هنگام پرداخت اولین حق بیمه، بر سر بیمه شده و خانواده تحت تکفل وی گسترده می‌شود و در صورت تداوم پرداخت حق بیمه، این پوشش حمایتی، تا پایان حیات بیمه شده ادامه خواهد یافت و پس از فوت بیمه شده نیز، خانواده او از خدمات حمایتی ویژه‌ای برخوردار می‌شوند. با فوت مستمری‌بگیر بازنشسته و از کار افتاده کلی تحت پوشش تامین اجتماعی، خانواده و بازماندگان وی، با احراز شرایط پیش‌بینی شده در قانون، تحت حمایت قرار می‌گیرند. بازماندگان بیمه شده‌ای که بر اثر حادثه ناشی از کار یا بیماری‌های حرفه‌ای، فوت می‌کنند نیز به همین ترتیب از حمایت سازمان تامین اجتماعی برخوردار می‌شوند. اما اگر فوت بیمه شده شاغل، ناشی از حوادث و بیماری‌های عادی باشد، حمایت از بازماندگان وی تابع شرایط خاصی خواهد بود که در قوانین سازمان آمده است.

● سخن آخر

چنانچه ماهنامه گزارش بتواند کتاب "دانستی‌های تامین اجتماعی" را در شمارگان وسیع، چاپ و منتشر نماید، بسیاری از مشکلات دست‌وپاگیری که موجبات گله‌مندی مراجعان سازمان را فراهم می‌کند، از میان برداشته خواهد شد و دیگر جایی برای شکایت و اعتراض و بالا رفتن حجم مکاتبات و قطور شدن پرونده‌ها باقی نخواهد ماند.